

L. SUMERA «ANSELMI LOO» ESIETENDUSELT

Esimesi muljeid

JAAN RÄÄTS:

Esimene mulje «Anselmi loost» on väga hea. Silma torakab suurepärase loomingu-line teineteisemõistmine helilooja ja lavastaja-koreograafi vahel. Sumera—Murdmaa ühistöö on mõttesügav, samas poeetiline etendus. Balletis on loobunud lõivumaksmisest välistele võtetele, millele muinasjutulised süžeed sageli ahvatlevad. Autorite ideelised taotlused leiavad väljenduse erkatele muusikalistele ja koreograafilistele kujunditele, samas dramaturgilise liini sihiselgusele tuginedes.

«Anselmi loo» partituur on rikas orkestratsiooni võimaluste kasutamisel. Küllaldase komplitseerituse juures pole aga Lepo Sumera muusikat ilmselt ka vähem ettevalmistatud kuulajal raske jälgida. Sumera loomingu-mõtlemise omanäolisus, mis ei väljendu niivõrd samalaadsete võtete kordamisel kui tunnetuslikul pinnal, avaldub tema igas uues teoses üha selgemini. Seda ei takista märkamast vägagi erisuguste tehnikate kasutamine eri tões. Tundub, et töö helirežissöörina, aga ka produktiivsus filmiloojana on L. Sumera loomingu-lise isiksuse väljakujunemisele omajagu positiivseid tõukeid andnud: siit tuleneb mõtteviljakus, selle intensiivsus ja selgus ning oskus kasutada tänapäevase loomingu-tehnika võimalusi.

HEINO JÜRISALU:

Väga õnnestunud, terviklik ja stiilne lavastus. Orkester kõlab hästi, huvitavalt ja värvikalt. Tundub, et Lepo Sumeral on hea kõrv just akustilises mõttes. Teame ju palju nüüdismuusikat, mis opereerib üpris n.-õ. määritud kooskõladega, mis on isegi huvitav, kuid minu jaoks ei kõla vahel kõige paremini just akustiliselt. Sumera muusika on samuti tänapäevane, kõik tema orkestris kõlab aga ilmselgelt, läbipaistvalt, mõjub loomulikuna, ei tüüta ega väsita. Balletipartituur sundis huviga jälgima, rõhutaksin, algusest kuni lõpuni. (Võib-olla annaks vaid viimast vaata dramaturgiliselt paremini seada.)

Nagu muusikaski, polnud ka lavastuse koreograafilises lahenduses igavaid ja tühje kohti. Tantsijatel olid väga huvitavad ülesanded, eriti keerukad ja virtuoossed olid Nõia ja Serpentina osad, mida tehti täiesti nauditavalt.

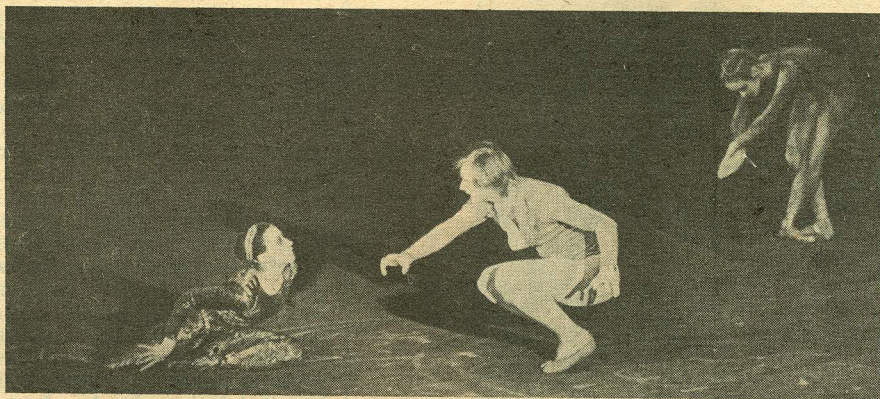
Lavastus on fantaasiarikas, leidlik ja originaalne. L. Sumera ja M. Murdmaa koostöö on suurepäraselt õnnestunud pisiasjadeni. Meeldis ka lavapildi ja kostüümide lavastusse hästi sobiv lahendus. Mulle isiklikult ongi siamaani «Es-

hedalt ühte sulatatud ja orgaaniliselt liitunud järjepideva muusikalise mõtte arengu-liinidesse ning moodustavad temaatiliselt ühtse terviku.

Sumera puhul tuleb ka destada kitsidust, mida ta ilmutab muusikalise materjaliga ümberkäimisel. Olulisel kohal teoses on orkestri värv ja motiivi intonatsioon. Kõige suurema elamuse jättis mulle Lindhorsti raamatukogu stseen ja sellele järgnev duett Serpentinaga 2. vaatuses. Tabavalt väljendus vaimsure

loojaks, kes on libretole andnud tugevalt omapoolse suhte. Balleti muusika baseerub ju õieti paaril-kolmel teemal, mida ta varieerib. See annab teesele sümfoonilise ühtsuse. Kui-ki muusika on sümfoonilise arendusega, on ta hästi tantsitav. Märkimisväärne on noore helilooja kõlafantaasia, orkestrivärvid on tal alati dramaturgia teenistuses.

«Anselmi lugu» pean M. Murdmaa kõige küpsemaks õhtuttäitvaks balletiks. Solistide kõrval on seekord ka

«Anselmi lugu» esietendus RAT «Estonias» 2. märtsil. Pildil (vasakult) Serpentina — Tamara Soone ja Anselm — Vjatsšeslav Maimussov ning üks kuldsetest madu-dest — Tatjana Voronina.

G. Vaidla foto

tonia» balletid puht lavastuslikust küljest rohkem uusi pakkunud kui ooperid.

«Anselmi lugu» vaadates sain veel kord kinnitust veendumusele, et just (ja ainult) muinasjutulisema ainetiku puhul tekib kõige vähem vastuolu teose sisuliste ja balleti tinglike väljendusvahendite vahel.

ALO PÖLDMÄE:

Balletis jätkab Lepo Sumera minu arvates talle omast filosoofilist liini. Neile taotlusele vastab ka igati balleti temaatika. Õnnestunud on muusikalis-dramaturgiline järjepidevus. Ereda mulje jätsid balleti muusika juhtmotiivid. On kaalutatud, kas tänapäeva balletis neid üldse kasutada? Selles teoses tunduvad nad olevat küll omal kohal, kuna süžeele on küllaltki komplitseeritud, ilma juhtmotiividega oleks neis raske orienteeruda. Eredaimatena jäid meelde Anselmi ja Nõia juhtteema. Muidugi ei saa siin rääkida juhtmotiivist (teemast) klassikalises tähenduses, kuna need on niivõrd ti-

puls hieroglüüfide tantsu rütmis.

Mai Murdmaa koreograafia oli väga vaheldusrikas ja huvitav ning kasvas tõesti välja otse muusikast. Ette võiks heita venivust 3. vaatuse 1. pildis, olgugi et heaolumaailma ringi sulgumine Anselmi ümber oli huvitavalt lahendatud.

Orkester tuli selle küllaltki raske partituuriga toime, viimistlemist vajavad veel soololõigud. Järgmistel etendustel ootaks orkestrilt ja dirigendilt tempode suuremat kontrastust (nende üldine nivoo oli liiga üheplaaniline), samuti rütmide täpsust. Mõneti häirid primitiivsest lavatehnikast tingitud läbinähtavad lavastuslikud traageliidid.

EINO TAMBERG:

Mai Murdmaal, kasutades oma ideede väljendamiseks E. T. A. Hoffmanni muinasjuttu, on õnnestunud luua väga hea libreto.

Lepo Sumerat pean väga tugeva dramaturgivaistuga heli-

rühmal põnevam koreograafia. Tundub, et kõnealusel lavastuses on M. Murdmaa avastanud palju uut enda jaoks. Leidlikult on lahendatud Serpentina olemus, keda ilmekalt tantsis Tamara Soone. Huvitavaid väljendusvõtteid on ka pürjeliste seltskonna kujutamisel, ereda-malt ilmnes see Inge Arro Veronika kujus. Kogu etendust kandis suure pinget ja poeesiaga Anselmi osa täitnud Vjatsšeslav Maimussov.

Õnnestunuks tuleb lugeda Aime Undi kunstnikutööd. Tema kujundatud kostüümid olid nägusad ja efektsed ning samal ajal tundsid tantsijad end neis ka mugavalt. Kogu kujundus oma sisukate detailidega andis edasi balleti ideed.

«Estonia» orkester on saavutanud tänuväärse vilumuse nüüdisaegse muusika esitamisel. Sumera partituur polnud kerge ülesanne, millega orkester Vallo Järvi juhatusel toime tuli. Töö kõlavahekor-dade diferentseerimise, fra-seerimise nõtkuse ja musitseerimise intensiivsuse osas võiks veel jätkuda.